

CD KLASSIEK

Romantische liederen
August De Boeck

August De Boeck (1865-1937) uit het Brabantse Merchtem is een componist van internationale betekenis. Hij speelde een voorname rol in het muziekleven in ons land, hij doceerde aan de conservatoria in Antwerpen en Brussel en hij was directeur van de muziekacademie in Mechelen. De Boeck werd bekend met onder meer vijf opera's, een aantal briljante symfonische werken, cantates, religieuze muziek, liederen en werken voor diverse instrumentale bezettingen. Buiten een vijftigtal *Kinderliedjes* componeerde De Boeck vijftig liederen op Franse en meer dan zestig liederen op Nederlandse tekst.

De Boecks werk is getekend door het Franse impressionisme. Omstreeks 1910 werd zijn muzikale palet onder invloed van de toen moderne Franse muziek geraffineerder. Maurice Ravel verklaarde ooit dat enkele Franse liederen van De Boeck „even mooi waren als die van Gabriel Fauré”.

Populair werden *Het groetend Kindje* (1905), maar ook *Het Kerksken van te lande* (1918). Dat laatste werd oorspronkelijk getoonzet op een Frans gedicht van Paul Fierens. Later voorzag Maurits Sabbe het van een Nederlandse tekst

en zo werd het een van De Boecks meest geliefde liederen.

A Bouquet of French and Flemish Songs brengt de luisteraar een keur van De Boecks liederen, vooral uit de periode 1900-1917, toen de componist het sterkst door de Franse muziek werd beïnvloed. Dat hoor je goed. Debussy is nooit ver weg. Het gaat om 32 liederen in beide landstalen, inclusief *Kerksken van te lande*. Het mag de opname zelfs afsluiten.

Op deze schijf ook enkele aria's uit opera's van De Boeck. Zowel de schitterende aria van Prinses Zonnestraal uit de sprookjesopera *Winternachtsdroom* uit 1902 als de Cantilène van Francesca uit het meesterwerk *La route d'émeraude* illustreren treffend dat De Boeck ook een voortreffelijk operacomponist was. Het hele werk wordt echter niet meer opgevoerd.

Liesbeth Devos (sopraan) en Jozef De Beenhouwer (piano) vertolken op meesterlijke wijze de liederen van August De Boeck. Het zijn zonder meer vaklui. De opname past in de onvolprezen reeks *In Flanders' Fields* van Phaedra. De Boeck, wiens vijftien-zeventigste sterfdag vorig jaar nog werd herdacht, is heus niet vergeten. De componist van welk heeft zowaar een eigen website. (EDS)

August De Boeck, *A Bouquet of French and Flemish Songs*, Liesbeth Devos (sopraan) en Jozef De Beenhouwer (piano), *In Flanders' Fields*, Volume 75, Phaedra, 92075, 22,50 euro.

LITURGIEBOEK

Mee naar de mis
Marie-Hélène Delval

Adveniat brengt een knap geïllustreerd boekje uit over het vieren van de eucharistie, bestemd voor kinderen in het basisonderwijs. Dit handige kleinnood helpt de kinderen te begrijpen hoe het er op zondag in de kerk toegaat. Gesteld in de vertellende vorm, geeft het vooral de sfeer van een eucharistieviering weer. Hoe de kerkklokken luiden, dat de priester een gekleurde stola draagt, hoe uit de Bijbel wordt gelezen, wat we samen hardop zeggen, wat een voorbede is. Het toont ook allerlei voorwerpen zoals de ciborie of de collecteschaal en vertelt waarvoor ze dienen. Het geeft ook de vaste teksten

mee die tijdens de eucharistie worden gebruikt.

Ik vier de mis mee is de nogal letterlijke vertaling van het Franstalige *Mon livre de messe*, in 2012 uitgegeven door Bayard, de uitgeverij van de Franse assumptonisten. Auteur is Marie-Hélène Delval, de directeur literaire uitgaven bij Bayard, en tekenaar Hervé Flores is de vaste illustrator van de religieuze producties.

Een detail weliswaar, maar toch: de Nederlandstalige versie draagt nog eens een *imprimatur*, een kerkelijke goedkeuring (letterlijk „het mag gedrukt worden”), verleend door mgr. Everard de Jong, de hulpbisschop van Roermond. Het boekje is dan ook een coproductie met het Nederlands-Limburgse bisdom. (EDS)

Marie-Hélène Delval & Hervé Flores, *Ik vier de mis mee*, Adveniat, Baarn, 2013, 59 blz., 8,90 euro.

BOEK KERK

Vlaamse grote
Mark Cornelis

Ter nagedachtenis van zijn oom Ivo Cornelis (1887-1958) publiceert priester Mark Cornelis dit gedenkschrift, een verzameling indrukken over de man die opduikt in het lijstje 'grootste Mechelaars'. Ivo Cornelis, geboren in Niel in de Rupelstreek, was priester van het aartsbisdom en werd door kardinaal Mercier in 1902 naar de gregoriaanse universiteit in Rome gezonden om te

doctereren. Hij werd onderpastoor van de Sint-Romboutskathedraal.

Na een bezoek aan een stervende parochiaan nam Cornelis in 1921 op diens verzoek haar twee kinderen in huis. In hetzelfde jaar startte de priester met wat de Jongenstehuizen Ivo Cornelis zouden worden. In de loop der jaren kwamen er vestigingen bij op meerdere plaatsen in Vlaanderen. Typisch voor Cornelis' aanpak was de inrichting van zijn tehuizen als een heuse thuis. Het behoud van een familiaal karakter in de opvang was voor hem zeer belangrijk. Zelf woonde de priester bij de jongens in en deelde hij het dagelijkse leven, vanaf 1930 in een ruim pand op de Wollemarkt, pal tegenover de aartsbisschoppelijke residentie.

Mark Cornelis vergelijkt zijn oom met Don Bosco en mgr. Romero. Minder gefocust is hij op diens betrokkenheid bij het verbergen van Joodse kinderen tijdens Wereldoorlog II. Na 1945

sprak Ivo Cornelis zelden over de kinderen die hij uit de klauwen van de nazi's kon redden. Vast staat wel dat er zeker zes Joodse kinderen in zijn tehuis verbleven.

Ivo Cornelis' levenswerk leeft voort in de vzw Jeugdzorg Emmaüs, die hulp biedt aan jongeren en gezinnen die zich in een problematische leefsituatie bevinden. (EDS)

Mark Cornelis, *Ivo Cornelis. Een der Vlaamse groten in Kerk en samenleving*, 2013, 71 blz., kunt u bestellen tegen 14,95 euro (zonder verzendingskosten) bij de auteur Mark Cornelis, Minderbroederstraat 9/21, 3000 Leuven, cornelis.mark@telenet.be.

BOEK GESCHIEDENIS

Sovjetheerschappij
Anne Applebaum

De Amerikaanse historica Anne Applebaum won in 2003 de Pulitzer Prize voor haar lijvige studie over de goelags, de sovjetstrafkampen. Even lijvig is haar genuanceerde relaas van de inlijving van de Oost- en Midden-Europese staten door Stalin.

Die inlijving gebeurde tegelijk geraffineerd en brutaal. De oprukkende Sovjets werden immers in de landen die ze zouden bezetten, geconfronteerd met niet-communistische verzetsstrijders en democratische bewegingen. Het duurde tot de staatsgreep in Praag (1948) alvorens Stalin die allemaal had uitgeschakeld. Complex was de relatie van de communisten met de Kerk, en dat toont Applebaum goed aan. Poolse priesters en katholieke jeugdleiders uit meerdere Oost-Europese landen belandden massaal in werkkampen, maar aan kerkgebouwen en religieuze activiteiten werd niet geraakt. In Polen bleef het katholieke hoger onderwijs zowaar bestaan. De Kerk kon zich als een alternatieve samenleving ontwikkelen.

Applebaum toont aan hoe het communistische Oost-Europa al vanaf 1945 de kiemen van zijn

ondergang in zich droeg. Economisch bleven de voorheen succesvolle landen achter tegenover het Westen en de ideologie braakte enkel nog leuzen uit. Ze strompelde van crisis naar crisis. Na de neergeslagen opstanden waren de bevolkingen murw. (EDS)

Anne Applebaum, *IJzeren Gordijn. De inlijving van Oost-Europa 1944-1956*, Ambo, Amsterdam, 2013, 544 blz., 34,95 euro.

BOEK ROMAN

Verklikken en boeten
Matthias Rozemond

Alle ingrediënten van een geslaagde thriller zijn aanwezig in *De rattenlijn*. Het basis-ingredient spanning wordt geleverd door de kloppacht naar een crimineel netwerk. Meer bepaald gaat het om de organisatie Odessa, die na de Tweede Wereldoorlog nazikopstukken hielp ontsnappen naar Argentinië. Het netwerk kon nooit worden blootgelegd en heel wat aspecten ervan blijven voer voor speculatie, maar dat er hooggeplaatste katholieke clerici bij betrokken waren, is wel geweten. De angst voor het opkomende communisme en de relatieve onwetendheid over de identiteit en de kerfstok van de voortvluch-

tige misdadigers vergoelijken die handelswijze geenszins. Dit aspect komt in het boek zijdelings aan bod.

Twee hoofdpersonages die door het verhaal heen naar elkaar toegroeien, staan daarnaast garant voor een brok romantiek. De hand van de Nederlandse thrillerauteur Matthias Rozemond is duidelijk terug te vinden in deze pageturner. Toch is *De rattenlijn* veel meer dan een detectiveverhaal. Wat het boek zo interessant maakt, is niet alleen de degelijke historische achtergrond ervan, maar ook de diepere lagen filosofie en psychologie die erin verwerkt zijn. Zo nodigt de auteur de lezer uit om na te denken over schuld en boete, vergeving en vergelding, loslaten en opnieuw beginnen.

Terwijl Europa in brand staat en Nikolai voor een klein vergrijp op nazitransport naar Neuengamme wordt gezet, brengt Victoria in een luxueus *Lebensbornheim* een zoon ter wereld. Het *Lebensbornheim* staat symbool voor de ultieme droom van Hitler om een veredeld mensenras op de been te brengen, de droom die Odessa wilde voortzetten.

Na de oorlog worden de rollen omgekeerd. Nikolai is zijn gevoel van eigenwaarde verloren in

de oorlog en eigent zich verstopte diamanten van een weggevoerde Jood toe. Hij is rijk, maar het verhaal van de kampen laat hem niet los. Hij moet op zoek naar de SS'er die hem en zijn vriend, aan wiens dood hij zich schuldig voelt, op transport zette.

Het is nu Victoria die de eindjes aan elkaar probeert te knopen en haar waardigheid behoudt. Ze zweert haar naziverleden af en gaat op zoek naar haar zoontje, dat ze moest afstaan en dat door een nazigezin werd geadopteerd.

De twee verhaallijnen zijn kunstig in elkaar verweven, tot ze samen komen op een onverwacht moment. (LW)

Matthias Rozemond, *De rattenlijn*, Lemniscaat, Rotterdam, 2012, 446 blz., 19,95 euro.